

Datum
2022-09-25
Vår referens
Malin Martelius
Sekreterare
malin.martelius@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om kompetenscenter för att motverka hedersförtryck STK-2021-1523

Sammanfattning

Sverigedemokraterna (SD) har inkommit med en motion om att uppdra åt arbetsmarknads- och socialnämnden att utreda upprättandet av ett kompetenscenter som ska fortsätta kartlägga hedersrelaterad problematik i Malmö och fungera som ett nav för arbetet mot hedersförtryck. Bakgrund till motionen uppges vara rapporten ”Hedersrelaterad problematik i Malmö stads förskolor – erfarenheter och behov av stöd”.

Motionen har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden samt förskolenämnden. Mot bakgrund av vad som framkommit i ärendet föreslår stadskontoret att motionen avslås.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige avslår motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om kompetenscenter för att motverka hedersförtryck.

Beslutsunderlag

- Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om Kompetenscenter för att motverka hedersförtryck
- Remissvar från arbetsmarknads- och socialnämnden
- Arbetsmarknads- och socialnämnden beslut 220324 § 112 med Reservation (SD) och muntlig Reservation (M)
- Remissvar från förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 220330 § 41 med Reservation (SD)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 221003 Motion av Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) om Kompetenscenter för att motverka hedersförtryck

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2022-10-03
Kommunstyrelsen 2022-10-12
Kommunfullmäktige 2022-11-03

Beslutet skickas till

Motionärerna
Arbetsmarknads- och socialnämnden
Förskolenämnden

Ärendet

Magnus Olsson (SD) och Nima Gholam Ali Pour (SD) har inkommit med en motion om att uppdraga åt arbetsmarknads- och socialnämnden att utreda upprättandet av ett kompetenscenter som ska fortsätta kartlägga hedersrelaterad problematik i Malmö och fungera som ett nav för arbetet mot hedersförtryck. Ärendet har remitterats till arbetsmarknads- och socialnämnden samt förskolenämnden. Nämndernas svar bifogas i sin helhet. En sammanfattning av nämndernas svar följer nedan.

Sammanfattning av arbetsmarknads- och socialnämndens yttrande

Arbetsmarknads- och socialnämnden ser allvarligt på de uppgifter som framkommer i rapporten Hedersrelaterad problematik i Malmö stads förskolor – erfarenheter och behov av stöd. Nämnden har samordningsansvar för området våld i nära relation, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck. Ett flertal av nämndens verksamheter riktar sig till utsatta barn och vuxna, samt erbjuder konsultation och kompetensutveckling till yrkesverksamma i Malmö.

Enligt arbetsmarknads- och socialnämnden bör gemensamma insatser utgå från den erfarenhet, kunskap och kompetens som finns i dag och bygga vidare på det utvecklingsarbete som redan pågår. Etablerade samverkansstrukturer kan med fördel användas för att ytterligare stärka samarbete och samverkan. De senaste årens kartläggningar och inventeringar som har gjorts i Malmö har bidragit till ett viktigt kunskapsunderlag och det finns fortsatt ett värde i att samverka kring kunskapsutveckling på nationell, regional och kommunal nivå.

Enligt yttrandet är arbetsmarknads- och socialnämndens samlade bedömning att det inte finns behov av att utreda upprättandet av ett särskilt kompetenscenter för hedersrelaterat våld och förtryck. Det finns nämnder med verksamheter som idag arbetar med det motionen efterfrågar. Dessa verksamheter bör i stället förstärkas och resurssättas när stadsövergripande uppdrag initieras.

Av yttrandet framgår vidare att arbetsmarknads- och socialnämnden 2021 omarbetade Plan för kvinnofrid och mot våld i nära relation 2015–2020. Nytt förslag Fri från våld - en gemensam angelägenhet; Plan för barn- och kvinnofrid och mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel 2021-2026 omfattar hedersrelaterat våld och förtryck vid sidan om arbetet mot våld i nära relation, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel. Planen betonar stadens gemensamma ansvar för att motverka våld och förtryck och har skickats till kommunfullmäktige för ställningstagande. *(Stadskontorets kommentar: Handlingsplanen har fastställts av Kommunfullmäktige efter arbetsmarknads- och socialnämndens inkom med yttrande till denna motion).* I nytt förslag till plan presenteras sex inriktningsmål för stadens arbete mot våld och förtryck. Av målet Stadens arbete bygger på aktuell kunskap och forskning framgår tydligt vikten av att systematisera och synliggöra förekomsten av våld mot både barn och vuxna samt att stödja yrkesverksamma i att utveckla sitt arbete genom kompetensutveckling och samverkan. Att samla kunskap är viktigt för att underbygga utvecklingsarbete. Hedersrelaterat våld och förtryck är inte unikt för Malmö. Det

finns ett värde i att samverka kring kunskapsutveckling på nationell, regional och kommunal nivå. Malmö stad bör fortsatt delta i och medverka till undersökningar i samarbete med akademien, andra myndigheter och civilsamhället enligt yttrandet.

Arbetsmarknads- och socialnämnden anser, ur ett lokalt perspektiv, att frågor som rör förekomsten av hedersrelaterat våld och förtryck i stor utsträckning bör kunna integreras i andra mätningar och undersökningar som staden genomför regelbundet, exempelvis trygghetsundersökningen, Ung livsstil och Communities that care (CTC). Att ställa frågor om utsatthet kan upplevas som känsligt och stigmatiserande av den som ska svara på frågorna. Det är därför viktigt att beakta syftet bakom att ställa frågor kring hedersutsatthet, samt av vem/vilka resultatet ska tillvaratas och hur det ska hanteras.

Våld och förtryck förekommer i alla samhällsklasser och bland personer med olika bakgrund, kön, ålder, funktionalitet och sexuell läggning. För att effektivt motverka hedersrelaterat våld och förtryck måste arbetet bli en del av det ordinarie arbetet för alla stadens verksamheter som möter Malmöborna. Arbetsmarknads- och socialnämndens uppfattning är att en fortsatt integrering i ordinarie arbete underlättas genom att bygga vidare på det utvecklingsarbete som pågår och genom att använda sig av den erfarenhet, kunskap och kompetens som redan finns i verksamheterna.

Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår kommunfullmäktige avslå motionen.
Reservation (SD) och muntlig reservation (M)

Sammanfattning av förskolenämndens yttrande

Förskolenämnden framhåller att det idag inom förskoleförvaltningen pågår ett aktivt kompetensutvecklande arbete för att förebygga och motverka att begränsande normer, diskriminering eller annan kränkande behandling påverkar barns möjligheter att utvecklas, lära och må bra i förskolan. Förskoleförvaltningen samverkar i detta arbete med arbetsmarknads- och socialförvaltningen vars uppdrag vad gäller hedersrelaterad problematik skulle kunna liknas vid det kompetenscentrum som föreslås i motionen. Det metod- och kunskapsmaterial om hedersrelaterad problematik i förskolan som nu tagits fram, är väl anpassat till förskolans kontext. Eftersom nuvarande organisation är välfungerande saknas det utifrån förskolornas behov, anledning att bygga ett särskilt kompetenscentrum i staden.

I yttrandet beskriver förskolenämnden att förskolan enligt skollag och förskolans läroplan ska ta tydlig ställning för jämställdhet mellan flickor och pojkar och aktivt motverka tendenser till att barn begränsas i sin utveckling och hindras från att utvecklas, lära och må bra i förskolan. Enligt barnkonventionen ska barnen få sina fri- och rättigheter respekterade och möjlighet till delaktighet och medbestämmande. Detta utgör bindande föreskrifter för medarbetare likväl som för rektorer och huvudmän och är inte något som kan väljas bort.

Förskolenämnden är medveten om de utmaningar som förskolepersonal står inför när det gäller att komma till rätta med hedersrelaterad problematik i förskolans kontext. Det är förskolenämndens ansvar att medarbetare får tillräckliga förutsättningar och adekvat kompetensutveckling för detta förebyggande arbete. Förskoleförvaltningen har tagit fram omfattande kompetensutvecklingsmaterial kring hedersrelaterad problematik i förskolan. Materialet har implementerats under 2021. Arbetet mot hedersrelaterad problematik utgör i dag

en del i det ordinarie arbetet med normer och värderingar liksom i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har ett samordnande uppdrag i Malmö stad kring arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck. Förskoleförvaltningens arbete sker i aktiv samverkan med nämnda förvaltning och dess resursteam Heder och Kompetenscentrum mot våld i nära relation. Till stöd för arbetet mot hedersrelaterad problematik finns numera på Skolverkets hemsida kunskaps- och metodstöd som är särskilt inriktat på skolans respektive förskolans specifika förhållanden.

Förskolenämnden har i budget för 2022 prioriterat fortsatta insatser i enlighet med den plan för kompetensutveckling kring hedersrelaterad problematik som togs fram 2021. Under perioden kommer därutöver även en process för uppföljning av såväl aktiviteter som effekter att utarbetas. Detta för att skapa en välgrundad utgångspunkt för fortsatta insatser.

Förskolenämnden föreslår kommunfullmäktige avslå motionen.
Reservation (SD)

Stadskontorets bedömning och förslag

Stadskontoret ser, precis som nämnderna och motionärerna, allvarligt på de utmaningar som beskrivs i rapporten Hedersrelaterad problematik i Malmö stads förskolor – erfarenheter och behov av stöd. Utmaningarna finns på flera nivåer (samhällsnivå och strukturer, grupp- och individnivå) och har mer än en målgrupp (föräldrar, personal). En rad olika uppfattningar och värdesystem möts i förskolans verksamheter och personalrum.

I rapporten beskrivs att syftet med de samtal som sedermera resulterat i rapporten, *”inte varit att skapa konsensus kring vare sig definition av begreppet hedersrelaterad problematik eller bitta gemensamma svar utan att lyfta tankar och upplevelser relativt förutsättningslöst”*. Stadskontoret menar att innehållet gör precis det: lyfter utmaningar och problem i förskolan på ett förutsättningslöst och transparent sätt rörande frågor om allt från begränsande normer och tecken på hederskultur till rasistiska föreställningar och handlingar, sedda ur förskoleverksamhetens perspektiv.

Stadskontoret resonerar att bakgrunden till att rapporten tagits fram är ett behov från verksamheten själv, för att denna ska kunna förstå och veta mer om hur det ser ut i förskolan när det gäller just hedersrelaterad problematik – för att i nästa steg förankra och formulera åtgärder för att förbättra situationen. Stadskontoret mening är att vad förskoleförvaltningen och arbetsmarknads- och socialförvaltningen har gjort, gör och planerar att göra, bygger på den i rapporten beskrivna lägesbilden. Förskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden beskriver i sina remissvar att rapportens innehåll ligger till grund för åtgärder när det gäller till exempel kompetenshöjande insatser och samverkan. Förskolenämnden skriver till exempel att arbetet mot hedersrelaterad problematik idag utgör en del i det ordinarie arbetet med normer och värden liksom i arbetet mot diskriminering och kränkande sbehandling samt att man prioriterat fortsatta insatser i enlighet med den plan för kompetensutveckling kring hedersrelaterad problematik som togs fram under 2021.

Stadskontoret menar mot bakgrund av nämndernas svar om hur de avser fortsätta utveckla arbetet för allas lika värde och mot hedersrelaterad problematik och rasism i förskolan, hur

samverkan mellan verksamheterna ska gå till och hur arbetet ska följas upp allra bäst görs av nämnderna själva. Som så ofta när ett utvecklingsarbete om svåra och komplexa utmaningar pågår, är det sällan den formella formen av arbetet som är det svåra, utan problemformuleringarna, åtgärderna och samverkansstrukturerna.

Motionärerna föreslår att förutsättningarna för ett kompetenscenter ska utredas av arbetsmarknads- och socialnämnden. Då remissinstanserna, med insikt i problematiken och befintliga samverkansprocesser, föreslår att motionens förslag avslås med vad de angett i sina svar, föreslår stadskontoret i likhet med dessa att motionen ska avslås.

Ansvariga

Per-Erik Ebbeståhl Avdelningschef

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör